

τικῶς οὐδὲν μέρος. Ἡ δὲ ἐν Πάτραις ἔρευνα προεκλήθη ἐκ τῆς τυχαίας εὐρέσεως ἐν τῇ πλατείᾳ τῶν Ὑψηλῶν Ἀλωνίων μαρμαρίνου ἀγαλματίου τῆς Ἀφροδίτης. Κατ' αὐτὴν ἀπεκαλύφθησαν λείψανα βαλανείου, ὡς φαίνεται, καὶ ἄλλα κτίσματα ῥωμαϊκῶν χρόνων, τὰ ὁποῖα ἦσαν πολὺ κατεστραμμένα καὶ ἔνεκα τούτου ἐπεχώσθησαν πάλιν.

Τελευταῖον ἀναφέρομεν ἀνασκαφὴν γενομένην ἐν Κερκύρᾳ διὰ τοῦ ἐφόρου Βερσάκη. Γεωργὸς καλλιερῶν τὸν ἀγρόν του, κείμενον οὐχὶ πολὺ μακρὰν τῆς σημερινῆς πόλεως, ἀπεκάλυψεν ἀρχαῖον ἀνάγλυφον, λαβοῦσα δὲ γυνῶσιν τούτου ἡ Κυβέρνησις ἀπέστειλεν εἰς Κέρκυραν τὸν κ. Βερσάκην, ὅστις ἐξαγαγὼν τὸ ἀνάγλυφον ἀνεγνώρισεν, ὅτι ἦτο τμήμα μεγαλυτέρας παραστάσεως κοσμοῦσης ποτὲ τὸ ἀέτωμα ναοῦ. Ἐνεκα τούτου ἀπεφασίσθη ὑπὸ τῆς Ἐταιρείας ἡ διὰ τοῦ κ. Βερσάκη ἐνέργεια ἀνασκαφῆς ἐν τῇ θέσει ἐκείνῃ, ἐντὸς ὀλίγων δ' ἡμερῶν εὐρέθησαν ἄλλα τμήματα τῆς αὐτῆς παραστάσεως καὶ οὕτω συνεπληρώθη κατὰ τὸ πλεῖστον ἐν μνημεῖον, τὸ ὁποῖον ἀναμφιβόλως πρέπει νὰ καταλεχθῆ μεταξύ τῶν σπουδαιοτάτων τῆς ἀρχαϊκῆς πλαστικῆς. Τὴν περαιτέρω ἐξακολούθησιν τῆς ἀνασκαφῆς παρεχώρησεν ἡ Κυβέρνησις εἰς τὸν Γερμανὸν αὐτοκράτορα, κατ' αὐτὴν δὲ ὠρίσθησαν αἱ διαστάσεις τοῦ ναοῦ καὶ ἀνεκαλύφθη πρὸ τῆς ἀνατολικῆς αὐτοῦ προσόψεως βωμὸς μέγας.

Ταῦτα περὶ τῶν ἀνασκαφῶν τῆς Ἐταιρείας. Ἐκ τῶν δημοσιευμάτων δὲ αὐτῆς τὰ μὲν Πρακτικά τοῦ 1910 ἐξεδόθησαν τὸ ληξάν ἔτος ὅσον ἦτο δυνατὸν ἐγκαίρως, τῆς δὲ Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος ἐδημοσιεύθησαν τέσσαρα τεύχη, ἦτοι δύο διὰ τὸ ἔτος 1910 καὶ δύο διὰ τὸ ἐπόμενον· τὰ ἄλλα δύο τεύχη τοῦ 1911 τυποῦνται ἤδη καὶ θέλουσιν ἐκδοθῆ ἐντὸς ὀλίγου χρόνου. Ἐξεδόθη προσέτι ὑπὸ τῆς Ἐταιρείας κατάλογος ἐπιστημονικὸς τοῦ Μου-

Philol. Wochenschrift 1911, 1206 — Hiller von Gärtringen u. Lattermann Arkadische Forschungen 25 κέ.).

Γ. Π. ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ

ΔΟΚΙΜΑΣΤΙΚΑΙ ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ

ΕΝ Τῃ ΕΝ ΠΑΤΡΑΙΣ ΠΛΑΤΕΙΑ ΤΩΝ ΥΨΗΛΩΝ ΑΛΩΝΙΩΝ

Κατὰ τὸν Μάρτιον ἐ. ἔ. ἐν ᾧ ἐγένοντο ἐργασίαι ὑπὸ τοῦ Δήμου Πατρέων πρὸς ἐπίστρωσιν τῆς πλατείας τῶν Ὑψηλῶν Ἀλωνίων εὐρέθη ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας σχεδὸν τοῦ ἐδάφους ὑπὸ τῶν πρὸς τοῦτο ἐργαζομένων ἐργατῶν μαρμαρίνον ἀγαλμάτιον Ἀφροδίτης.

Ἡ εὐρεσις τοῦ ἀγαλματίου τούτου ἐγένετο ἀφορμή, ἵνα διακοπῶσιν αἱ πρὸς ἐξωραϊσμόν τῆς πλατείας ἐργασίαι καὶ νὰ δοθῇ εἰς ἐμὲ ἐντολὴ νὰ ἐρευνήσω διὰ δοκιμαστικῶν ἀνασκαφῶν τὴν πλατεῖαν ἐπ' ἐλπίδι εὐρέσεως καὶ ἄλλων ἐν αὐτῇ κρυπτομένων ἀρχαίων.

Ἡ πλατεῖα τῶν Ὑψηλῶν Ἀλωνίων κειμένη ἐπὶ βραχώδους ὑψώματος δὲν παρέσχεν δυσκολίας εἰς τὴν ἀνασκαφικὴν ἔρευναν, διότι εἰς βάθος μόλις ἐνὸς μέτρου ἢ ἐνιαχοῦ μόλις (0,70), εἰς ὀλίγα δὲ μόνον σημεῖα εἰς βάθος ὀλιγώτερον τῶν δύο μέτρων ὑπῆρχεν ὁ ἀρχέγονος βράχος, ἐφ' οὗ εἶχον ἰδρυθῆ κατατὰ καιροὺς τὰ διάφορα οἰκοδομήματα.

Κατ' ἀκολουθίαν αἱ ἐπὶ τῶν οἰκοδομημάτων τούτων γενόμεναι ἀπὸ παλαιῶν χρόνων καταστροφαὶ ὑπῆρξαν ἐκ θεμελίων.

Ὡς ἀφετηρίαν τῆς ἀνασκαφικῆς ἐρεῦνης εἶχον τὸ ἐν τῷ μέσῳ τῆς πλατείας ἀπὸ δέκα ἐτῶν εὐρημένον καὶ διὰ

περιπτόρου περικεκλεισμένον ἐντὸς δημοτικοῦ κήπου ψηφροθέτημα.

Βορειανατολικῶς τοῦ ψηφροθετήματος τούτου εἰς βάθος (1,50) τοῦ μέτρου συνήντησα καὶ ἄλλο ψηφροθέτημα, πρὸς τὴν βορείαν δὲ τοῦ αὐτοῦ ψηφροθετήματος διεύθυνσιν καὶ ἕτερα δύο, ὧν αἱ ψηφίδες εἶχον ἀσβεστοποιηθῆ, εὐκόλως τριβόμεναι διὰ τῶν δακτύλων, ἔχουσαι καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν ἐπικάλυμμα μέλαν, λείψανον προφανοῦς πυρκαϊᾶς.

Ἄπαντα τὰ ἀνωτέρω ψηφροθετήματα ἦσαν κοσμηματικά, ἔχοντα ὑποστῆ πολλαχοῦ σημαντικὰς βλάβας· ἕνεκα τούτου κατεκάλυψα πάλιν αὐτὰ διὰ τῶν χωμάτων.

Περίξ τῶν ψηφροθετημάτων τούτων καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις ἐπὶ ὀλοκλήρου σχεδὸν τῆς πλατείας εὔρον τὰ κατώτερα μέρη τῶν θεμελίων τοίχων, ἀνηκόντων εἰς οἰκοδομήματα Ῥωμαϊκὰ καὶ μεταγενέστερα. Εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν θεμελίων τῶν τελευταίων ἐξ αὐτῶν εἶχον χρησιμοποιηθῆ ἑνιαχοῦ λίθοι, ἀνήκοντες εἰς θριγκοὺς κακαστραφέντων Ῥωμαϊκῶν οἰκοδομημάτων.

Πρὸς τὴν βορείαν πλευρὰν τοῦ σωζομένου ψηφροθετήματος ἀπεκάλυψα στενοὺς διαδρόμους δι' ὀπτῶν πλίνθων κατεσκευασμένους καὶ διὰ λεπτῶν μαρμαρίνων πλακῶν πανταχόθεν ἐπενδεδυμένους, δι' ὧν πιθανώτατα διήρχετο ὕδωρ.

Τὴν διὰ τῶν διαδρόμων αὐτῶν διοχέτευσιν τοῦ ὕδατος μαρτυροῦσι καὶ τὰ πολλὰ ἀρχαῖα φρέατα, τριῶν τῶν ὁποίων τὰ στόμια ἀπεκάλυψα, εἰς κανονικὰς ἀπ' ἀλλήλων ἀποστάσεις ὑπάρχοντα καὶ περικλείοντα οὕτως εἰπεῖν ὅλον τὸν γῶρον, ἐν ᾧ εὐρίσκοντο πάντα τὰ ἀποκαλυφθέντα ψηφροθετήματα.

Τὰ στόμια τῶν φρεάτων αὐτῶν μέχρι βάθους ἐνὸς μέτρου ἦσαν ἐπενδεδυμένα δι' ὀπτῆς γῆς, εἶχον πληρωθῆ δὲ τὰ πλεῖστα τούτων διὰ χωμάτων καὶ πετρῶν, ὧν ἡ ἐξα-

γωγὴ ἦτο εὐχερῆς, τῆς πληρώσεως αὐτῶν γενομένης κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους.

Τὰ φρέατα ταῦτα ὡς καὶ οἱ στενοὶ διάδρομοι, δι' ὧν διωχετεύετο τὸ ὕδωρ, μαρτυροῦσιν ὅτι ἐν τῇ πλατειᾷ τῶν Ὑψηλῶν Ἀλωνίων ὑπῆρχον ἰσως βαλανεῖα Ῥωμαϊκὰ καὶ δὴ τῶν χρόνων τοῦ Αὐγούστου καὶ ἐξῆς, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῶν ὀλίγων αὐτόθι εὐρεθέντων νομισμάτων, ἅτινα κατετέθησαν ἐν τῷ Νομισματικῷ Μουσεῖῳ.

Ἄν τὰ βαλανεῖα ταῦτα ἦσαν δημόσια ἢ ἀνήκον εἰς ἰδιωτικὰ ἀνάκτορα ἢ ἄλλα οἰκοδομήματα δὲν ἦτο δυνατόν νὰ διευκρινισθῇ ἐκ τῶν σχεδιαγραμμάτων τῶν θεμελίων, διότι τὰ οἰκοδομήματα ταῦτα, ἐπειδὴ ἦσαν ψυχοδομημένα ἐπὶ βραχῶδους ὑψώματος, ὑπέστησαν ἀπ' ἀρχαιοτάτων χρόνων ἐκ θεμελίων τὴν καταστροφὴν.

Πλὴν τῶν νομισμάτων καὶ ἐνὸς μικροῦ πηλίνου εἰδωλίου τοῦ Ἡρακλέους τοῦ τύπου τοῦ Φαρνεσίου, οὐδὲν ἄλλο εὔρημα ἄξιον λόγου ἔσχομεν.

N. ΚΥΠΑΡΙΣΣΗΣ